

KOSÁRY DOMOKOS TÖRTÉNELEMVERSENY, 2025-2026.

7-8. évfolyam számára

2. Regionális forduló

Kedves Versenyző!

Köszöntünk a Magyar Nemzeti Múzeum tárgyaival kapcsolatos felületen! A következőkben IV. Károly koronázási ládájáról és egy első világháború plakátról olvashatsz! Légy figyelmes, mert apró részletekben rejlik a lényeg!

Sikeres felkészülést kívánunk!

A Magyar Nemzeti Múzeum Tudásközvetítő Főosztályának csapata

Magyar Nemzeti Múzeum
Közgyűjteményi Központ

MAGYAR
NEMZETI
MÚZEUM

A tárgy, mint forrás

A múzeumban őrzött műtárgyak, emlékek lényeges információkat hordoznak magukban, „mesélnek” a múltról, a környezetünkről. A műtárgyak alapos vizsgálata és megfigyelése lehetővé teszi számunkra a történelem sokoldalú megismerését. A ruha mesélhet egykori viselője társadalmi hovatartozásáról, vagyonáról, kiváltságairól, a korszak divatjáról. De egy kard is számtalan titkot rejthet magában: milyen anyagból készült, típusa választ adhat arra, hogyan harcolhattak vele, megtudhatjuk ki viselte, hadakozásra használták, vagy egy főúr kiegészítője volt, díszítése pedig az adott korszak fegyverkovácsainak és ötvöseinek szakértelméről árulkodhat, de tetten érhetjük rajta az éppen divatos motívumvilágot, és műveltséget is. Azonban a tárgy önmagában nem árul el mindent magáról, az általa hordozott kód „feltörésében” segítenek a kiállítások feliratai, a tárlatvezetők és a múzeumpedagógusok.

© A tananyag, a felhasznált képek és a szövegek a Magyar Nemzeti Múzeum tulajdonát képezik.

Bíró Mihály háború ellenes plakátja (MNM Plakátgyűjtemény)

Bíró Mihály (1886-1948) festő, grafikus és szobrász. A szecesszió nyelvén megszólaló dekoratív, jelenetes reklámgrafika képviselője volt. Kapcsolatba került a munkásmozgalommal, és elsősorban politikai plakátokat készített a Szociáldemokrata párt számára. A magyar politikai plakátművészet megteremtője és legjelentősebb képviselője. A humor és a gúny Bíró plakátjainak alapvető fegyvere. Emellett gyakran élt a dráma hatáskeltés eszközeivel, a horrorisztikus képi megfogalmazástól sem riadt vissza. Plakátjaira jellemző a kevés szöveggel kiegészített erőteljes képesség, amely első pillantásra érthetővé tette a mondanivalót.

Bíró Mihály plakátján a halál lapátolja az embereket, hogy ágyútöltelék legyen belőlük, ez az úgynevezett „lapátoló halál” plakát. A plakát szövege: *A háború borzalmai ellen Budapest munkássága vasárnap délután tüntető felvonulást és népgyűlést tart a Tattersaalban. Minden munkásnak tiltakozni kell a tömegmészárlás ellen. A Magyarországi Szociáldemokrata Párt.*

IV. Károly koronázási ládája, 1916.

Már több, mint két éve tartott az első világháború, amikor 1916. november 21-én meghalt az Osztrák-Magyar Monarchia uralkodója I. Ferenc József. A 86 éves császár és király immár 68 éve ült Ausztria trónján és a halála komor előjel volt a birodalom sorsára nézve. Az utóda, a tapasztalatlan Károly főherceg lett, IV. Károly néven. A rohamunkával előkészített koronázása a háborús nyomorúság és a pompás középkorias rituálék és díszletek különös ellentmondását hordozta magában.

Az eseményeken, biztonsági okok miatt csak előre kiosztott belépőjegyekkel lehetett részt venni. A szertartást a királyi palotában a koronázási lakoma zárta volna, de ezt már csak jelképesen tartották meg. Szokás volt, hogy az ország ilyenkor megajándékozza a királyi párt. Az új király azonban az ajándékokat, sőt a koronázási lakoma fogásait is a háborús sebesültek javára ajánlotta fel. Az ország, a jókívánságai mellett, ebben az ezüst ládában adta át ajándékát az új uralkodónak, melyet az uralkodó monogramjával is elláttak (IVK). A láda párjaként szolgáló darab Zita királyné ajándéka volt, melyre ennek megfelelően az ő monogramja került.

IV. Károly koronázási ajándéka, MNM KK Újkori Főosztály, Ötvösgyűjtemény

IV. Károly monogramja a ládán